Ч. 141 (14.039). Львів, пятниця 31. травня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українська делеґація у міністерстві внутрішніх справ.

Дня 29. травня 1935. прийняв міністер внутрішніх справ п. М. Зиндрам-Косцялковський українську делеґацію у складі пп. ред. **Василя Мудрого**, посла **Остапа Луцького** і секретаря **Володимира Целевича**. Делеґація обговорила актуальні проблеми з ділянки суспільно-господарських, культурних і самоуправних справ.

Делеґація Наукового Товариства ім. Шевченка у міністра освіти.

Дня 29. травня ц. р. прийняв міністер освіти п. **Вацлав Єнджеєвич** делеґацію Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові в особах голови Т-ва проф. д-ра **Івана Раковського** і членів Виділу радн. інж. **Ю. Мудрака** та інж. д-ра **Е. Храпливого**. Делеґація обговорила справи, звязані з діяльністю Наук. Т-ва.

Того самого дня була та сама делеґація й у міністра внутр. справ п. М. Зиндрама-Косцялковського.

Перед переворотом у Франції?

ФІНАНСОВА КОМІСІЯ ВІДКИНУЛА ПОВНОВЛАСТИ ДЛЯ УРЯДУ.

ПАРИЖ, 30. 5. ПАТ. Вчора відбулось у президії ради міністрів засідання фінансової комісії палати послів під проводом пос. Мальві тому, щоб недужий прем. Флянден міг виголосити експозе. Прем. Флянден у довшій промові подав мотиви чому уряд домагається від палати послів широких повновластей. Уряд хоче ратувати кредити і валюту та зломити фронт міжнародніх спекулянтів. Акція спекулянтів тепер не грізна, але може бути грізною, коли обхопить маси громадянства і викличе недовіря серед громадянства до стабілізації франка. Повновласти можуть перешкодити девалюації. На питання чи проект уряду не суперечить конституції премієр пригадав прецеденс з 1926 і 1934 р. додаючи, що проект уряду вповні згоджується зі засадами конституції. Уряд не мав дотепер змоги, щоб хопитись засобів, які зломив би акцію спекулянтів. Покищо уряд не може подати подробиць тих заходів, яких задумує вхопитись. Одначе може запевнити, що не обнижить нагально видатків, головно платень державних урядовців і службовців, які і так мають дуже обмежені засоби істнування. Зате уряд зреформує закон про суспільні обезпечення. Далі уряд поробить заходи, щоб оживити господарське життя. Премієр домагався, щоб перевести дефляцію податків.

Авас повідомляє, що фінансова комісія відкинула проект про надзвичайні повновласти для уряду більшістю 25 голосів проти 15, один здержався від голосування.

Опісля комісія одноголосно приняла внесок, щоб уряд видав розпорядки проти внутрішніх і зовнішніх спекулянтів.

НЕРВОВА АТМОСФЕРА.

Ліва преса бє в дзвін на трівогу, що праві організації і т. зв. „фашистівські" союзи підготовляють збройний переворот у Франції під проводом колишнього префекта поліції Шіяпа і ген. Веґана. Права преса обвинувачує знову соціялістичні і комуністичні напіввійськові організації, що вони пляюнують державний переворот. Ці поголоски ще більше поширюють недовіря серед громадянства тимбільше, що фінансове положення Франції дійсно погане. Деякі кола побоюються, що коли слабий уряд прем. Фляндена далі залишиться при владі, крайні ліві елементи зможуть за цей час сконсолідуватись.

ПРЕМ. ФЛЯНДЕН УСТУПИТЬ?

Кружляють поголоски, що прем. Флянден добровільно уступить з цілим урядом і цілу відповідальність за майбутні події скине на своїх противників у парляменті і таким чином стягне на них напади широких мас.

НАГЛИЙ ВІДПЛИВ ЗОЛОТА З ФРАНЦІЇ.

Англійська преса пише, що панічна втеча золота з Франції до В. Британії триває далі. Кораблі перевозять навіть 5-тонові посилки золота. Подорожні перевозять зі собою багато золотих грошей і золоту біжутерію. Поштовий корабель з Бульон перевіз до пристані Фолькстон посилку золота, вартости пів міліона стерлінгів.

Кораблі, які в найближчих днях відідуть до Злучених Держав, заберуть теж більші посилки золота. Французький корабель, великан „Норманді", який в середу їде до Ню Йорку, забере зі собою теж більшу посилку золота.

ПЕРЕД ДЕВАЛЮАЦІЄЮ ФРАНКА.

ЛЬОНДОН, 30. 5. ПАТ. Банкові кола льондонської Сіті вважають, що вістки англійської преси про девалюацію франка перебільшені. Покищо не дійде до девалюації франка тому, що французький уряд покищо не вичерпав усіх засобів оборони франка. Одначе банкові кола Сіті переконані, що франка не вдасться вдержати на довшу мету на теперішнім рівні і скоріше чи пізніше дійде до його девалюації.

Німеччина змагає до порозуміння з Італією.

ПРЕМ. ҐЕРІНҐ ПОЇДЕ ДО РИМУ?

Прем. Ґерінґ, який відбуває тепер подорож по Балкані, задумує приїхати до Риму. Німецький уряд робить заходи, щоб змінити свої політичні впливи в полудневій і східній Европі, які зменшились після світової війни. Німецький амбасадор у Римі з доручення свого уряду робить заходи, щоб Мусоліні прийняв з візитою прем. Ґерінґа. До Риму виїхав би прем. Ґерінґ не безпосередньо по закінченні своєї подорожі по Балкані, але щойно з кінцем червня ц. р. Німеччина робить заходи, щоб дійти до порозуміння з Італією. Його має підготовити в Римі прем. Ґерінґ. Підчас візити в Римі прем. Ґерінґ обговорить участь Німеччини у наддунайській конференції і австрійську проблему.

—o—

Знову зріст радянофільства на північно-західних землях.

Волинь, 29. V. 1935.

I.

Після розвязання партії „Сельроб-Єдність" на північно-західних землях настало деяке затишша. Причинився до того й розгром важніших клітин КПЗУ. Але ми вже тоді казали, що комуністична робота на цих землях не спинилася. Навпаки, вона змінилася, лише набрала інших форм: законспірувалася, звузила свій безпосередній людський обєкт і від роботи назовні, демонстраційної перейшла до підмінування життя з підпілля.

Декому, а навіть політичним чинникам здавалося, що комуністичний та комунофільський рух на наших землях заломався й спиняється. Дехто набірав переконання, що фізична сила цілковито вистачає до знищення комуністичних вогнищ та до спинення комунофільської пошести чи правильніше — психози серед селянських мас.

Було це в 1932 р. в часі закриття всіх ще істнуючих „Просвіт" на Волині. Комуністи дотримуються тактики влізати в леґально істнуючі організації. Нема нічого дивного, що намагалися вони втиснутись і в „Просвіти". Але вина в тому була не „Просвіт", а в унеможливленому розвитку контркомуністичних первнів — національної свідомости й національної культурно-освітньої практики. Не організм винен, що в ньому розвиваються хоробротворчі мікроби, а все те, що не дало розвинутися відпорности цього організму.

Тимчасом рішаючі чинники допустилися сутньої помилки: щоб знищити комуністичні заразки, нищилося саме те, що було якби антисептичним заходом — український національний рух та українські організації, що мали на меті оздоровлення життя.

В вислідi — подвійне ослаблення духа мас. Українські діячі Волині звертали увагу вказаних чинників на їхню помилку

— Панове гадають, — було сказано одній делеґації в 1932 р., — що не дамо собі ради з комуністами?

— Так, — була відповідь, — ми лише, національні групи, можемо дати собі раду. З ідеєю можна боротися лише контрідеєю.

Ця відповідь нічого не змінила. Зате події, які підтвердили її, здається, вплинули на актуалізацію проблеми в ширшому масштабі. Але помітної зміни в тактиці й засобах не видно.

Комуністи й їхні практиканти-сельробівці не дуже плакали, коли щезали „Просвіти" й кооперативи й не попадали в розпуку, коли найбільш ворожі їм національні українські партії не мали змоги робити ніяких нарад, а „Сільський Господар" основувати кружки і т. д. Обрахунок комуністів був ясний і зрозумілий: по-перше, не буде української протиакції, а по-друге, на незадоволенні мас найлекше жирувати.

Сприяло їм ще одно психольоґічне явище в утраквістичних і спеціяльно творених україн

ських організаціях вони були ще незнані. Там не було ще необхідної чуйности. І вони почали туди залазити — в ріжні кулка, хати, союзи. Відомий факт, що вони опанували й розклали робітниче обєднання „Волиньске Зєдночене Працин". Відомо й те, що вони масово зголосилися закладати „Просвітянські хати", що, зрештою, їм не вдалося.

Настрої сел, позбавлених національних організацій та національно виховної праці, законспіровані комуністи використали дуже широко. Навіть уважали за потрібне заманіфестувати свою силу й успіхи. Зробили вони це як у минулому, так і в цьому році на 1. травня. Про минулорічні надзвичайні заходи проти них у деяких повітах була свого часу голосно мова. Потреба таких заходів виринула й у цьому році. Ясно, що ті, які використали для протидержавної роботи часто-густо темних, малосвідомих поліщуків, самі встигли добре заховатися і зі своїх нор придивлялися наслідкам своєї акції.

Організатори комуністичних першотравневих виступів використали лише господарську кризу, особливо дошкульну для Полісся, й огірчення з приводу унеможливленого національно організованого життя.

Але — помилкою булоб думати, що ті селянські маси, що їх на кожному кроці називають „комуністами" й комунізуючими, в дійсности є ними.

Ні, це здебільша лиш люди бідні, спантеличені та реагуючі почуваннями. До того ще ці люди темні, в стадії національного пробудження й мук духових народин, що легко переходить у фермент. У легальних українських національних організаціях під кермою одиниць, що докладно визнаються в людському матеріялі і його потенціяльних можливостях, ті люди займались би дозволеною культурною роботою і нічим більше. Колиж вони не мають змоги такою роботою займатись, вони йдуть на гачок гасел, що там над Дніпром і в степах істнує цілком вільне національне життя та стають через те щонайменше — радянофілами.

Не комунізм, як такий, а саме туга за цим національним життям (почасти й злидні) викликує знову серед наших волиняків і поліщуків — зріст радянофільських настроїв.

Чим пізніше буде виправлена згадана вище помилка, тим гірше для обох сторін: і польської державної і української національної.

Senex.

Отруя для Европи.

(Кореспонденція з Риму.)

Рим, 24. V. 1935.

Ті правдиво великі світочі европейської цивілізації до самої глибини серця обурюються, що Франція з Совітами підписала мілітарний договір. В їх голові ніяк не може поміститися думка, що Франція, одна з посестер старої латинської культури, підтримує і зміцнює Совітський Союз, який із мефістофільськи скритим, глумливим усміхом приготовляє Европі останній удар.

До цих палких і відданих оборонців Европи належить Франческо Копполя. І писання його і виклади мають завсіди одну, ясну провідну думку: світом мають правити чотири потуги — Англія, Італія, Німеччина, Франція.

Большевизм, який є отруєю для Европи, виплекала сама Европа, головно в добі іллюмінізму. Цей іллюмінізм перейшов у XIX. ст. в Злучені Держави. І не диво, що ті Злучені Держави стали чинником антиевропейським. Найбільший антиевропеєць був Вільсон, який своїми чотирнацятьма точками кинув Европу в той стан, у якому її сьогодні бачимо.

Та про ці цікаві, і то дуже цікаві думки Франческа Копполі ми, може, іншим разом ширше розкажемо. Тепер хочемо переповісти його останню статтю п. н. „Ляваль у Москві". Появилася вона знову передовицею в щоденнику „Ґазетта дель Пополо" з дня 18. травня 1935. ч. 119. Написана в тім самім острім тоні, в тім самім рубнім стилі, що й стаття „Сила „ладу", яку ми в одній із наших останніх кореспонденцій передавали.

Стаття „Ляваль у Москві" починається:

„Франко-совітський договір, це, з першим травнем, уже факт доконаний. Міністер Лявaль, звязаний наслідництвом із Барту, який особисто всетаки вагався, — був примушений уступити під подвійним складним натиском — і легко це сказати — з нутра і ззовні. З нутра — мусів піддатися волі Еріо і соціял-радикал-масонерії, від яких парляментарно залежить міністерство Флядена, і які знову, після Ставіського і після 6. лютня, залежать, щодо їх виборчої фортуни і їх судової недоторканости, від солідарности „антифашистівської" барона Блюма і від Front commun, який врешті, як про це всі знають, через комуністів маневрує Москва. Ззовні — мусів піддатися примірним методам дипльоматії товариша Літвінова... і, з другого боку, приказним напорам і застрашуванням — теж легко сказати — Малої Антанти, а особливо Бенеша і ще особливіше, Тітулеску. Ці панове, що вже від довшого часу привичаі командувати в Ке д'Орсей, як це кожному відомо, — категорично загрозили саботувати всякими способами франко-італійську співпрацю для оборони наддунайської Европи перед націстичним ґерманізмом, якщо франко-совітський договір не був би негайно підписаний.

„...Тепер міністер Лявaль... поїхав у Москву, щоби там зібрати квітучі вінки найновішої товариської багатомовности народніх комісарів. Які овочі достигнуть із цих квітів, побачимо дещо пізніше. Тимчасом французька публична опінія, в широкій мірі, і то в колах вищих і тих, що бачать справу ясно, не є вдоволена, і не піддається. Більша частина преси й то найповажнішої — як „Квотідієн", „Матен", „Журналь" — не перестає вперто говорити про абсурдальність і про небезпеку договору. І не вагається уживати гострих слів проти „уряду (московського), який прийшов на місце зрадників Берестя Литовського, який заходиться викликати революцію в усьому світі"... Що саме закидає французька преса? Дехто каже: відома „автоматичність" обовязку кожного контрагента негайно виступити з війною, якщо другий є заатакований, істнує, чи не істнує та „автоматичність"? Як не істнує, — як хотять витолкувати, майже виправдуючись, офіційники, — то договір, у дійсности, нічого не означає, а цей союз, розуміється, обридливий, не надається до нічого. Гірше — надається лише на те, щоб акредитувати і консолідувати монструальний совітський режім, здеґустувати зовсім Польщу і викликати безрадність в опінії Англії та Італії... і врешті заколисати і приспати французьку опінію в новій фальшивій омані безпеки. Ще гірше, бо цей пакт служить на те, щоби практично розброїти французький уряд перед комуністами в нутрі і додати їм відваги до всяких задиркуватостей. Якжеж „автоматичність" істнує, то є війна. Війна (слід розуміти) якою Франція піде на Німеччину, як Німеччина заатакує Совіти, але якою Совіти не підуть проти Німеччини, як Німеччина заатакує Францію. А не підуть Совіти війною поперше тому, бо внутрішньо не можуть; по друге, бо між кордонами російськими та німецькими находиться Польща, — себто вісімсот кільометрів території і держава і військо, які за ніщо не допустять, щоби туди перейшов хочби один большевицький вояк; по трете, бо відома вже льояльність наслідників Берестя Литовського напевно не буде вагатися пірвати договір, коли цей договір накладає невигідний обовязок.

„Деякі французи ще більше кажуть. „Автоматичність" певна, а й не менше певною, бодай по інтенціям Москви, є війна. Бо Москва захотіла того договору саме, як провокаційного інструменту, щоби викликати вибух нової франко-німецької війни, а вслід за тим, фатально, нову европейську війну; війна, по надіям Москви, підбехтувачка й матір загальної революції; війна, в якій Совітський Союз участи не візьме, а як і візьме участь, то лише тоді, коли буде йому здаватися вигідною хвилина, щоб зброєю підперти загальну соціяльну революцію, яка по її, Москви, плянам, зродиться з війни. Поглибити ріжниці між західними европейськими націями, викликати війну між західними европейськими потугами, щоб ця війна приспішила загальну революцію, — це один із обявлених канонів большевицької доктрини. Так написано в святих книгах комуністичної релігії Москви: свого часу сказав це Ленін, повторив це й Сталін, а ще з більшою енерґією проголосив це Ворошилов. Врешті, саме в цих днях, потвердив це жидівський сатрап соціялізму Франції Леон Блюм і комуністичний „Люманіте": перший — коли говорить, що як Совіти заатакують, то Франція „в кожному випадку мусить піти війною"; а другий („Люманіте") коли кричить, що договір не ослаблює, а додає відваги і посилює революційну комуністичну акцію у Франції. І це вияснює аверхню протирічність, що ті самі люди з Москви від Совітів просять мілітарного союзу у Франції, а від Третього Інтернаціоналу піддержують і підюджують у Франції антимілітаристичний комунізм. Нехай ніхто не думає вияснити нам, — додають ті французи, — лякаючи нас ділемою: або небезпека російська, або небезпека німецька. Ця ділема фальшива. Російська небезпека, яку ми самі сконсолідувалиб і зміцнилиб, не виключає німецької небезпеки, а підсумовує їх... Ні, з другого боку, нехай нас ніхто не переконує страхопудом можливої злуки російсько-німецької, яку оминається саме договором. Бо, або націзм і большевизм — які є, найперше, двома містичними, а як такі, незближальні (intransigenti) — є справді протилежними і між собою не згідними, а тоді вони лишаються противниками і без договору; або матимуть інтерес дійти до згоди, а тоді погодяться проти договору, — навпаки: погодяться ще догідніше і кориcніше і з небезпекою для нас у тіні договору.

„...У всякому випадку три речі для нас відомі. Перша, що большевицька Росія заключила з Францією договір, не відмовившись ні трішки від своєї містичної програми соціяльної всесвітної революції, ні від своєї діяльности руїнного розкладу; себто договір підписала зі злою вірою. Друга річ, що тому з таким запалом, і можна сказати, так нагально захотіла договору бо чується у небезпеці, а знаючи, що сама вона не зможе робити війни, то волить, щоби подлі і проклятi буржуйські потуги билися тимчасом для неї. Третя річ, і послідовна, це та, що якби казус федеріс мусів справдитися, то Франція, що ще зберігає буржуйський забобон національної чести, дотримає честь свого підпису, а Росія, що вже позбулася таких низьких забобонів, добре буде глядіти, щоби не пхатися, де не треба. І це справді жахливе, що Франція, а з Францією фатально й ми, себто західна Европа, а бодай латинська Европа, може одного дня бути втягнена у війну, проливати кров своїх синів — наших синів, — щоби захистити істнування московського большевизму, себто оборонити найгіршого свого ворога і своєї цивілізації, а в кожному випадку *оборонити найжахливіше і нелюдське коллективне божевілля, яке навістило людство*. (Підкр. М. З.)

„Справді ніяк не можна зрозуміти задля якої фатальної „ідеа фікс" Франція опирається, щоби за всяку ціну покласти перепону ексклюзивному німецькому ферментові навіть на шляху російського Сходу. „Як не хочемо, щоби зачинений котел кипятку, доведений до високого тиснення, не вибухнув із нашого боку, треба йому попустити шрубку з противного боку. І не треба говорити, що Німеччина, поконавши Росію, одного дня ще сильніша і певна себе, знову загрозилаб заходові. Росія завсіди імпотентна вести побідні війни поза своїми кордонами, на своїй території, від Карла XII. до Наполеона, завсіди нищила своїх наїздників..."

Тут ми скінчимо, як бачимо, дуже цікаву статтю Фр. Копполі. Щодо непереможности Росії на її території, то автор підходить до цього питання не так із боку історичного, як радше з політично-стратеґічного. А саме: вже ось у другій його статті помічається ледви-ледви помітна симпатія до Німеччини. Не лише у нього: і в урядових офіційних колах помітне втихомирення дотично Німеччини. Тому, доказуючи Франції непереможність Совітів на її території, автор може мати ціль, мовляв, лишіть, нехай німці йдуть туди, де заносить небезпекою, то й нічого боятися Німеччини. Хоч сама Італія здає собі справу, що Німеччина, коли піде на Совіти, то на те, щоби осягнути свою ціль.

Треба ще завначити, що всі думки в наведеній статті, як бачимо, мають свою підставу, вони не зловлені з повітря...

М. Заваменький.

Ширіть наш часопис!

Ще про приріст польського населення у Львівщині.

I.

З великою цікавістю читав я статті в „Ділі“ про стан населення у Львові та львівському повіті і зміни, що серед нього зайшли за останніх 30 літ. Ті зміни, особливо у львівському повіті, йдуть без сумніву у нашу некористь.

Думаю, що не від речі буде, коли зверну тут увагу на ще одну причину росту польського населення у Львівщині, про яку у згаданих статтях „Діла“ не було згадки. А тою причиною є польська парцеляція, яка ведеться у львівському повіті здавна та пособляє щораз більшому напливові польського елементу з заходу у цей повіт.

Львівщина є мені близька по походженні і по довголітній у ній праці. Тому памятаю добре парцеляцію маєтків дідича Стшелецького в *Кукизові, Цеперові* та *Рудансцях* між 1902—1905 роками, коли в тих місцевостях осіло найменше 100 польських родин, які переселились туди із польських повітів західної Галичини. Число тих родин нині через природний приріст певно вже подвоїлося.

Дальше знаю, що по війні пішли під частинну парцеляцію, себто польську кольонізацію, також маєтки дідича Кшечуновича з *Яричова Нового* та *Підлісок Великих*. Мабуть подібні парцеляції переведено і в інших селах львівського повіту, що теж дістали гостей із заходу, мазурських кольоністів.

Ось ще одна причина зросту польського населення у Львівщині. *І. П.*

II.

Слідкую здавна за розвитком міжнаціональних відносин у львівському повіті, тому статті „Діла“ про статистику населення в цьому повіті прочитав я дуже уважно та з величезним зацікавленням. Гадаю, що не від речі буде, коли подам тут статистику українських культурно-освітніх та економічних установ у Львівщині, бо ця статистика вчить нас хіба найкраще, як стоїмо та що з себе уявляємо в цьому повіті.

Отже на 128 громад маємо у Львівщині: 78 читалень „Просвіти“, з того 11 мертвих; кружків „Рідної Школи“ 83, з того 8 мертвих і 8, що проявили дуже слабу діяльність; кооператив ріжного роду понад 80; кружків „Сільського Господаря“ 38, з того 8 мертвих; „Лугів“ (на нових статутах) 38, з того 8 мертвих; „Соколів“ ок. 10 і кружків „Союзу Українок“ 9, з того 4 мертві. Ось і ввесь наш дорібок у повіті, що окружає своїми місцевостями столицю краю, до якої посилає щорічно частину свого населення в характері домашньої служби, всякого роду робітників тощо. З тих цифр, що їх я подав вище, видно також найкраще, як багато поля у нас лежить іще облогом і скільки праці ще перед нами.

Тому всі свідомі наші люди повинні забратись до праці на цьому загроженому терені з подвійною енергією та з найбільшим запалом. Мусимо не тільки втримати й розбудувати істнуючі тепер українські установи, але й позасновувати їх всюди там, де їх ще нема, а де повинні конче бути! Тільки витревалою, згідливою та пляновою працею всіх українських громадян (ок) зуміємо поставити таму польонізації та відперти наступ на душі нашого населення у Львівщині.

Б.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Д-р Андрій Чайковський проти євангеликів.

Лист до Редакції.

Від сеніора українських письменників, Вп. д-ра Андрія Чайковського, ми дістали такого листа:

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу не відмовити мені прислуги і помістити у Вашому цінному часописі слідуючу мою заяву:

В числі 4. часопису „Віра і Наука“ за квітень 1935 р. у статті п. пастора В. Кузіва під заголовком „Тому десять літ“ згадано моє прізвище в такий спосіб, що виходилоб наче я був протектором евангельського руху в Коломиї.

Заявляю, що з евангельським рухом я нічого спільного не мав і не маю, бо вважаю його шкідливим для нашої Церкви і Народу.

Згаданих у статті англійських громадян я прийняв у своїй хаті як гостей, що хотіли мене особисто пізнати та поінформуватися про наше життя.

Прошу прийняти від мене сердечну подяку за цю прислугу, з належним поважанням

Д-р А. Чайковський.

24 німих адвокатів.

НЕБУВАЛІ ІСТОРІЇ У ПРАКТИЦІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО СУДУ:

Небувала судова практика. Визначення 24 оборонців з уряду, хоча всі обвинувачені мають оборонців з вибору.

В „Ділі“ ч. 138 з 28. травня ц. р. у статті під заг. „Перед великим політичним процесом в Тернополі“ була вже згадка, що в днях від 5. до 15. червня ц. р. відбудеться перед судом присяжних в Тернополі карна розправа проти 24 українців з тернопільського, теребовельського і збаразького повіту, обвинувачених у приналежности до ОУН (Організації Українських Націоналістів) — отже за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 карного кодексу. Предсідник розправи віцепрез. окружного суду в Тернополі д-р Леонард Вендриховський визначив у повищій карній справі проти Олександра Стешина і тов. до II. K. 384/35 постановою з 10. травня 1935 для кожного обвинуваченого окремого оборонця з уряду зпоміж місцевих адвокатів, отже разом 24 оборонців, у цьому 5 українських, 2 польських і 17 жидівських адвокатів. Між визначеними оборонцями є теж посол д-р Степан Баран. Всі обвинувачені до одного мають вже оборонців з вибору, а тим самим не потребують цілковито оборонців з уряду. Одного обвинуваченого боронить місцевий адвокат м-р Осип Гринкевич, а оборону 23 обвинувачених розділили між себе д-р Володимир Старосольський і д-р Степан Шухевич, адвокати зі Львова, що прийняли оборону, перестудіювали акти і конферували вже з обвинуваченими у слідчій вязниці.

Обовязуючий кодекс процедури карної (к. п. к.) знає інституцію конечної оборони обвинуваченого на розправі, а саме зі ст. 87 на розправі перед судом присяжних і зі ст. 88 навіть у слідстві і перед городським судом, якщо обвинувачений а) не укінчив 17 літ, б) є глухий або німий і в) заходить узасаднений сумнів його осудности. У повищих випадках оборонця з уряду назначує предсідник суду, але тільки тоді, коли обвинувачений не має оборонця з вибору (ст. 89 а) кпк.). З постанови ст. 89 а) кпк. видно ясно, що у випадках, де вже обвинувачений має оборонця з вибору, суд не може йому визначити ще також і оборонця з уряду, якщо визначив його перед тим, то має його звільнити з оборони. Очевидно, не можна тоді змусити оборонця з уряду до того, щоби проти своєї волі брав участь безперервно у цілій розправі.

Установлений оборонцем з уряду у повищій справі пос. д-р Баран вніс дня 25. травня ц. р. просьбу до окружного суду в Тернополі, щоби звільнили його від обовязку оборонця з уряду обвинуваченого Василя Пастушенка, мотивуючи це тим, що в часі від 5. до 15. червня ц. р. має бути скликана надзвичайна сесія сойму, у котрій він як посол є обовязаний взяти участь і дальше що Начальна Рада Адвокатів у Варшаві ще минулого року заборонила всім адвокатам, що є послами або сенаторами, взагалі виступати в суді в характері оборонця у всіх карних справах, де обвинувачений відповідає за злочини державної зради або шпіонажі. Заміту з ст. 89 а) кпк. д-р Баран не підніс, бо тоді не знав ще, чи обвинувачений за злочин з ст. 97 § 1 кк. Василь Пастушенко має вже оборонця з вибору, а про це довідався щойно пізніше.

На повищу просьбу дістав пос. д-р Баран таку судову постанову:

Sąd Okręgowy w Tarnopolu, Wydział II. karny dnia 27. maja 1935. Sygn. akt. II. K. 384/35.

Do Pana D-ra Stefana Barana w Tarnopolu.

Na prośbę Pańską z dnia 25/5 1935 — II. K. 384/35 o zwolnienie go z obrony oskarżonego Wasvla Pastuszenki orzed Sądem Przysięglvch, zawiadamiam Pana Obrońcę, że prośby jego nie uwzględnia się dla braku przyczyn ustawowych, a nadto zawiadamia się, że wyznaczenie obrony z urzędu nie koliduje z sumieniem i przekonaniem Pana jako Obrońcy i Posła na Sejm, ileże nie jest to obrona z wyboru, lecz spełnienie obowiązku urzędowego, nałożonego po myśli art. 89 kpk.

Dr. L. Wędrzychowski wr. Wiceprezes Sądu Okręgowego. L. L. S.

На повищу постанову вніс пос. д-р Баран зажалення у так званому ході надзірної процедури просто до президії апеляційного суду у Львові, прохаючи скасувати повищу постанову та звільнити його від обовязку оборонця з уряду у наведеній вгорі справі з причин, поданих вже в його просьбі до окружного суду в Тернополі, та крім того тому, що інкримінована постанова є суперечна з приписом ст. 89 а) кпк., бо обвинувачений В. Пастушенко — як зрештою і всі інші обвинувачені — має вже оборонця з вибору.

В узасадненні своєї скарги підніс пос. д-р Баран колізію між його обовязком посла на сойм, котрого виконання другому не може передати, і обовязком оборонця з уряду, що його може виконати замісць нього кожний інший місцевий адвокат, а таких в Тернополі є понад 60. Обовязок посла брати участь в засіданнях сойму є обовязком публичним і конституційним, що його він мусить виконати під загрозою утрати мандату, і цей обовязок має першенство перед обовязком, наложеним на посла адвоката як оборонця з уряду по думці ст. 89 кпк.

У скарзі піднесено дальше, що відомо нині кожному громадянинові в Польщі, що з початком червня ц. р. має бути скликана надзвичайна сесія сойму для полагоди проектів виборчої ординації до сойму і сенату та законопроекту про вибір президента держави. Назначення на цей час посла адвоката оборонцем з уряду є фактично позбавленням його можливости виконати його найважніший конституційний обовязок взяти участь у працях сойму. Толкуючи справу в цей спосіб, як трактує її окружний суд у Тернополі, можна би позбавити кожного адвоката в Польщі, що є послом або сенатором, його обовязкової участи в легіслятиві, назначуючи його на час пленарних чи комісійних засідань сойму чи сенату оборонцем з уряду, що противиться теж засадам, принятим у цілому світі. Цей мотив окр. суд в Тернополі поминув зовсім у своїй відмовній постанові.

Щодо другого мотиву, піднесеного у просьбі д-ра Барана, а саме, щодо заборони Начальною Радою Адвокатів брати участь адвокатові послові чи сенаторові в обороні обвинуваченого у державній зраді чи шпіонажі без огляду на характер оборони, то окр. суд в Тернополі дає пос. д-рові Баранові диспензу від тієї заборони. Давати таку диспензу суд не є компетентний, бо адвокат відповідає дисциплінарно тільки перед дисциплінарним судом при Раді Адвокатів і в даному випадку лише Начальна Рада Адвокатів може змінити свою згадану вгорі постанову, або дати адвокатові диспензу.

Вкінці у скарзі д-ра Барана до президії Апеляційного Суду піднесено, що віцепрез. д-р Вендриховський завів у Тернополі практику, незнану зовсім у інших судах у Польщі, що визначує завсіди в усіх політичних процесах перед судом присяжних оборонця з уряду для кожного обвинуваченого зокрема, хоча з актів справи знає, що обвинувачений має вже свого оборонця, — отже всупереч виразній постанові ст. 89 а) кпк. В додатку визначений ним оборонець з уряду мусить бути присутній безперервно на цілій розправі, хоч обвинувачений має на розправі свого оборонця з вибору і противиться виразно участі оборонця з уряду в його процесі, що — як сказано — нарушує постанову ст. 89 а) кпк.

Не знаємо, як вирішить президія Апеляційного Суду у Львові скаргу посла д-ра Ст. Барана. Якщо не вирішить її позитивно згідно з його просьбою, то згадана вище карна розправа перед судом присяжних в Тернополі проти обв. Олександра Стешина і тов. в днях від 5. до 15. червня ц. р. буде справдішнім **вічем адвокатів**, бо крім трьох згаданих вже оборонців з вибору, що боронять всіх обвинувачених на лаві

оборонців в салі розправ засяде ще **24 оборонців з уряду,** що на підставі дотеперішньої терно-пільської судової практики мали би сидіти як фактично **німа оборона** у салі розправ впродовж часу від 5. до 15. червня ц. р. У цьому часі були би вони позбавлені в цілості якогонебудь заробітку і то серед небувалої матеріяльної крізи, що її переживає тепер галицька адвокатура.

На випадок скликання соймової сесії у згаданому часі справа оборони з уряду, визначена пос. д-рові Баранові, буде творити свою окрему сторінку.

Згаданий інцидент з оборонцями з уряду у такій небувалій досі масі є вже сам по собі цікавий, а це поширює у публики зацікавлення самим процесом.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ЕКОНОМІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Не тільки тут, у старому краю, господарська розбудова стала гаслом дня. Нещодавно основано у Вінніпегу організацію „Ланцюг", яка має „поставити таму загальному зубожінню" українських переселенців у Канаді, працюючи над розбудовою рідної торговлі і промислу та підтримуючи вільні професії. Як довідуємось із „Торговельно-Промислового Провідника", що появляється у Вінніпеґу, нова організація повела вже широку акцію, відбула около 20 всенародніх віч, проп'згуючи господарську активність і гасло: „Свій до свого по своє".

Польська хроніка.

ВАЛЮТОВИЙ НЕСПОКІЙ НА ЗАХОДІ І ДОЛЯ ПОЛЬСЬКОГО ЗОЛОТОГО.

Валютова горячка у Франції тощо, про яку випишемо докладніше у „Світовій хроніці", висуває теж питання, що буде з польським золотим, коли Франція і решта держав із золотого бльоку переведе в себе девалюацію. Це питання дуже „делікатної натури" і писати на цю тему доволі важко. Зрештою показалося, що у справах валюти всяке передбачування не веде до цілi. Не зважаючи на те, п. Ф. Ц. (відомий економіст Ферд. Цвайг) пробує на сторінках „І. Курера Ц." розглянути майбутню долю польського золотого. Він висказує думку, що Польща, хочби одинока, встоїться при золотому стандарті в теперішній реляції. Він. ставить питання, що моглаб дати Польщі девалюація і відповідаючи на нього, переходить усі справи (з винятком буджету), які девалюація нарушилаб та в усьому добачує її непотрібність. Маємо враження, що не все воно так є, як це висовує п. Ф. Ц. І справа віддовження має свою Ахілеву пяту (платности йдуть дуже пиняво) і дефляційний курс має свої небезпечні нерівности, та врешті справа експорту є більше скомплікована, бо Польщі все залежати буде на активности торговельного білянсу, а до цього все таки потрібна конкуренційність. Та треба признати, що польська валюта із нутра найменше загрожена. Зате поважним мотивом для девалюації в майбутньому моглаб бути все таки загально-світова стабілізація на новому (нижчому) рівні, після того, коли не встоїться золотий бльок зі своїми повновартісним грошем.

ГОСПОДАРСТВО ОЧІКУЄ ПРОГРАМИ.

Під таким наголовком помістив консервативний „Час" передовицю. Він доказує, що відірвані акти господарської політики можуть по суті бути дуже щасливі, проте, якщо вони не будуть звязані з собою, рахуючись із залежністю всіх господарських явищ, можуть у наслідках бути негативні. „Розвязки господарських завдань очікує громадянство перш за все від уряду і майбутнього сойму. Сміла госп. програма зустрінеться із зичливою співпрацею всього громадянства. Господарські справи висуваються тепер на перший плян суспільного життя і від їх розвязки залежатиме в найбільшій мірі теж майбутній розвій політичних відносин у Польщі".

СЕЛЯНИ ПРО КРІЗУ НА СЕЛІ.

Інститут Сусп. Господарства у Варшаві видав книжку п. н. „Записки селян" (Паментнікі хлопув). Матеріял до неї зібрав він при помочі конкурсу серед польських селян. В „Записках" змальована нужда села яскравими фарбами, а вартість цього малюнку підносить безпосередність і життева правда. Глибокий песимізм і боязнь завтрішнього дня, коли доведеться ділити невеличке майно поміж діти, резиґнація і надія на Божу поміч — ось враження, що залишаються після прочитання 600 сторінок книжки.

Світова хроніка.

ВАЛЮТОВІ СПРАВИ У ФРАНЦІЇ, ІТАЛІЇ І В НІМЕЧЧИНІ — ПОМІЖ ДЕВАЛЮАЦІЄЮ І СТАБІЛІЗАЦІЄЮ.

Нема дня, щоб газети не займались валютовою проблемою Франції у звязку з важкою ситуацією її буджету. „Еко де Парі" помістило характеристику теперішнього господарського положення Франції. Підкреслюючи свою обективність, газета стверджує, що: 1) франц. валюта спирається на фундаменті, якого сила не допускає ніяких сумнівів; 2) банкова ситуація є зовсім здорова і не пригадує відносин в інших державах, які мусіли недавно перевести девалюацію; 3) серед ріжних бранж слідна тенденція до посилення активности; 4) рільництво переживає момент, що є початком виходу із тяжкого положення. В цій назагал добрій ситуації істнує одна справа, яка **може показатись небезпечною. Це недобір у буджеті: 7—8 міліярдів у загальному і 4 міліярди у залізничому буджеті.**

Треба згадати ще одну справу, якої не порушує „Еко де Парі", а яка тепер дещо небезпечна: **Франція стратила в останньому часі поважну кількість золота.** Відплив він тільки за півтора місяця (квітень і половина травня) у кількости 3 і пів міліярда франків! Що правда, це не захитало технічних засобів оборони франка. Покриття його все ще сягає 80 відс. Проте Франція старається спинити цю втечу капіталів (підвищуючи дисконт, тощо), бо на дальшу мету воно все таки не ворожить нічого доброго.

Буджет є теж невральґічним пунктом Італії. В зах. Европі говорять уже щораз голосніше, що італійська валюта небавком заломиться, якщо уряд заздалегідь не переведе її девалюації, чи іншої радикальної валютової операції. Покищо уряд бореться з небезпеками, загострюючи все більше девізову контролю.

Годиться зазначити, що перш за все в **Англії** дуже песимістично дивляться на валюту держав, яка ще тримається на старому рівні. Там є переконання, що **Франція буде змушена кинути золотий стандард.** Також заповідь емісії нового льокаційного паперу, т. зв. **„соля векслів", у Німеччині** приняла Анґлія як перший сигнал інфляції. Проти цього дуже сильно запротестував д-р Шахт, запевнюючи, що німецький ґріш здоровий і що йому ніщо не грозить.

У звязку з безупинною загрозою, що стоїть перед державами з ненарушеною вартістю гроша, Франція особливо заходиться коло того, щоб Англія й Америка згодилися **стабілізувати** свої валюти. Переговори в цій справі йдуть увесь час і хоч ведуть їх приватні банкирі, то зацікавлені уряди мають теж із тим півофіційні звязки.

НЕБУДЕННІ ФАКТИ.

З уваги на дуже поважну господарську, валютарну і фінансову ситуцію в Китаю у звязку зі „срібною політикою" Вашингтону, нанкінський уряд впровадив **кару смерти за недозволений експорт срібла.** — У варшавських господарських і фінансових колах велике враження викликало те, що турецький тютюневий монополь в умові з Францією зажадав сплати належних сум **у польській валюті.** — В Анґлії заповідають **реформу старого права,** яке дозволяє замикати до вязниці довжників, що не можуть заплатити свого довгу. На основі цього права рік-річно йде відсиджувати кару около 25 тисяч довжників. Ці „санкції" втримались, не зважаючи на різке поборювання їх як варварської спадщини середньовічча. — Великий приплив французьких капіталів до Анґлії спричинив те, що анґлійські банки платять відсотки **(і то пів прц.!)** тільки від грошевих депозитів, платних за виповідженням, а за пливкі рахунки... **обтяжують клієнта.**

БЕЗРОБІТТЯ В ІТАЛІЇ І КОНФЛІКТ З АБІСИНІЄЮ.

Воєнна небезпека у сх. Африці, яка — до речі — в останньому часі значно послабшала, вплинула на поважне зменшення безробіття в Італії. Великі тисячі робітничів зголосились до робітничих кольон і до міліції з виїздом до сх.-африканських кольоній Італії. Також „коньюнктура" у воєнному промислі в Італії дала працю багатьом безробітним.

В. Н-вич.

Присилайте передплату!

За онучу зняли бучу.

„Нова Зоря" найшла собі сенсаційну тему. Уже в третім з черги числі зводить бої за пєсу „Посла до Бога". Пєсу цю вважає вона великою літературною подією мабуть тому, що всі інтеліґентні глядачі, і знавці і ляїки, погодились на тому, що це було жалюгідне видовище і звичайний скандал. Полеміка, яку почав редактор „Н. Зорі" з „Ділом" і о. Кладочним, що мав сміливість просто та ясно висловити те, що всі повторяли собі нишком — має всі характеристичні прикмети суперечки провінціяльного процесовича, який хоче всім наперекір показати, що „його буде наверха".

Отвертий лист до редакції „Нової Зорі" у справі „Посла до Бога" невідомого молодця п. З. Тарнавського, що є полємікою з рецензією о. Кладочного у „Ділі" — міг би опинитись тільки в одинокім місці інтеліґентної редакції: у коші.

Фразу, що з о. Кладочного „нині сміються разом з редактором „Діла", який помістив" його рецензію можна вважати хіба звичайним нахабством; усім відомо, що всі сміються з автора „Посла до Бога", який після скандалу на сцені має другий скандал — на сторінках „Нової Зорі".

„Н. Зоря" рекомендує свого нового концепієнта, (якого гри у „Послі до Бога" на жаль, ніхто не відзначив), що це „один з замітніших представників сучасного молодшого покоління нашої інтеліґенції".

Бідне було би це покоління якби мало „замітніших представників" з такою саламахою в голові, як і бідна булаб релігійна література, що мусіла би воювати за таку тандиту як „Посол до Бога".

З НАШИХ ЛІТНИЩ.

Космач коло Коломиї.

Наближаються літні ферії. Багато людей виїзджає на відпочинок: хто до родини, хто до знайомих, хто на літнища, які здобули розголос та рекляму. Але є в наших горах, особливо на Гуцульщині, місцевости, куди варта виїхати, хоч ніхто про них не пише, не реклямує, як голосні і знані села в долині Рибниці, Прута, Лімниці та Стрия з Опором.

До таких кліматичних місцевостей належить Космач за Коломиєю. Мало відомий широкому загалові нашого громадянства. Причиною мабуть тяжкий досі доступ до Космача. Але від 1934 р. комунікаційні відносини зовсім змінилися. Комунікація наладнана як слід. З Коломиї зі стації два рази денно виїзджає туди автобус і за годину їзди ви вже в центрі села, у Космачі. Автобус з Коломиї до Космача коштує 3 зол. і має безпосереднє сполучення без пересідання.

Космач, це по Жабю найбільша гуцульська громада. Простір Космача виносить 40 км.² Населення доходить до 4500 душ. Положений в широкій долині над Пістинькою та її гірськими допливами. Окраїнні оселі-громади — Рушір, Мел. Дощіний, Багна, Бані, Ставник, Завоела, Буковець — розкинені по сумежних верхах та мають чудові гірські краєвиди. Чудовий також краєвид при вїзді до села з Рунку. Як на долоні перед вами неначе писанка гуцульське село.

Має Космач і своє корисне кліматичне положення, бо сягає до 640 м. понад рівень моря, у долині, що її хоронять гори від західних та півн. вітрів. Має сильне соняшне насвітлення та відсвіжуючі купелі в бистрій Пістинці. Є тут кілька сильних джерел солянок та джерела залізної води, досі ніким не використані.

Кімнати на літо можна винаймити у місцевих гуцулів за дешеву ціну. Заможніші гуцули мають просторі, чисті та вигідні хати. Кімната з кухнею місячно від 25—35 зол. Паливо до кухні вчисляється у винаєм кімнати. Родини, що ведуть кухню у власній управі, можуть на місці дістати всі продукти в місцевій кооперативі, а ярину довозять огородники з долів. Можна також дістати дешеві обіди у ресторанах та домашні у приватних родин.

На місці є лікар, дентист, почта, телеграф, телефон, стрижій, фотограф — чого ще душа бажає?!

Із Космача можна організувати кількагодинні прогульки на Мел. Дощіний, Клифу, до Брустур, Акрешор; однодневні на Ґрехіт, Лисину, Ротило; кількадневні на Писаний Камінь, в долину Білого і Чорного Черемоша, на Говерлю.

Найбільшою атракцією Космача це гарна ноша гуцулів, не знищена ще впливами міста. В неділі і свята, коли гуцулія стягнеться з верхів на доли до церкви, око не може відір-

ватися від багацтва колірів і краси вишивок. Кожна річ, що її носить гуцул чи гуцулка це тонко, по мистецьки виконана річ; постоли, тайстри, мережані сорочки, киптарі, капелюхи, це незвичайні зразки народнього мистецтва. Космач здається у вишивках не має рівні поміж іншими гуцульськими селами.

Має Космач і інші особливости. Є тут старенька церква з XIII. ст., до якої молитися заходив Довбуш; недалеко церкви показують місце, де стояла хата Дзвінчуків, в якій так трагічно скінчив життя Довбуш. Є тут величава, простора нова церква в центрі села, прибрана внутрі вишиваними рушниками, обрусами, ліжниками, хоругвами в гуцульському стилі, так що уявляє собою в мініятурі етнографічний гуцульський музей. На цвинтарі біля старої церкви на видному місці при дорозі могила молодого Кіфяка: аж тут відпочиває той невтомний спортовець-лещетар.

Найбільшою цінністю це те, що гуцули з Космача не калічать перед кожним „сурдутовцем“ своєї мови польською мовою, якої не знають. Які прикрі та пригноблюючі факти з долини Прута, Рибниці та Чорного Черемоша: гуцули назагал не мають почуття особистої й національної гідности. А й багато поляків хотіло би почути їхній цікавий говір та вивчити його. Гуцули з Космача, особливо молодь, це національно свідомий елемент, про що свідчить величавий Народній Дім та будови в ріжних кутах будинків під приватні Рідні Школи (Рушір, Ставник та інші). Гуцули з Космача з природи дуже інтелігентні, ввічливі, а при цьому підприємчиві.

Про красу та своерідність краєвидів свідчить от хочби факт, що кілька літ тому був тут зі своєю школою артист Новаківський зі Львова. Деякі його учні ще й тепер тут проживають та студіюють.

Цього року Т-во Опіки над Молодю організує коло Космача табор-оселю для молоді. І вибрало добре місце, бо досі наша молодь бокує від Гуцульщини, тоді коли таборами польської молоді вкрита ціла Гуцульщина.

З українських літників приїзджають сюди майже постійно: пп. Колесси, Герасимовичі, Тарновецькі зі Львова, Заяці з Перемишля, Добрянські з Кракова, Николишини з Коломиї. Для інтелігенції з Покуття і Поділля найкраще і найближче місце для відпочинку і підкріплення здоровля. Ближчі інформації щодо помешкання можна дістати в парохіяльному уряді в Космачі.

Літник.

Волинська хроніка.

Панахида по С. Петлюрі. В неділю 26. 5. в луцькому катедральному Соборі відбулась урочиста літургія, а після неї панахида за душу бл. п. головного отамана Симона Петлюри. Собор виповнило українське населення міста і близьких сіл, але не в такій кількості, як можна було сподіватися. Можливо, що перешкодила тут змінна погода. Правив епископ Полікарп в асисті численного духовенства. Виголошено дві проповіді, присвячені памяти С. Петлюри — першу соборний протоєрей о. Грушка, другу свящ. Мільков, син б. протоєрея. Проповідь о.Ількова щодо змісту й техніки стояла невисоко і не зовсім відповідала рівневі зібраних у Соборі. Підчас богослуження відбулася специяльна збірка на бібліотеку ім. бл. п. С. Петлюри в Парижі. На панахиді були присутні віцевоєвода Годлевський і староста Нецьонгевич в окруженні урядовців. Збірку переводив ген. Алмазов. Росіяни вийшли з Собору на початку богослуження і перейшли до Покровської церкви. Співав брацький хор, бо соборний співати по українськи не вміє, а властиво не хоче.

„Хата команданта“. Урядовці Рільного Банку в Луцьку переказали „стшельцам“ 1.073 зол. 50 сот. на ремонт і консервацію селянської хати в українському селі Старосілля біля Колох, у якій мав кватиру командант Йос. Пілсудський підчас операцій на Волині.

Люди-звірі. В с. Милець на Ковельщині мешкали обіч, як добрі сусіди, Іван Рудницький і Гітля Хіпка. Відносини погіршилися від тоді, як Рудницький завважив, що сусідка вириває з його городу ярину. Перед кількома днями побив її за це так міцно, що жінка вмерла від ран по кількох годинах.

Великий процес контрабандистів. У рівенському суді незабаром відбудеться процес 53 осіб із Рівного, Лодзі й інших місцевостей, що складали добре зорганізовану банду контрабандистів, яка переводила людей через кордон до Большевії. Банда „працювала“ в 1931—32 рр. і перекинула до „совітського раю“ ок. 1.200 осіб, переважно ріжних комуністів і сельробів. Досі всі члени банди були на волі за кавцією. Тепер, по закінченні слідства, всіх арештували.

За землю. Мешканець с. Білинок дрогичинського повіту на Поліссі Петро Мучальський дістав у спадщині від батьків 6 га землі, яка мала перейти в його руки по осягненні 21. р. життя. До того часу землею опікувалися родичі й опікуни. Коли Мучальський осягнув повноліття і хотів переняти землю, почалися сварки й бійки. Одного разу родичі В. Мучальський, Ів. Кривецький і К. Несторук напали на парубка в лісі, де він пас худобу, накинули йому на голову мішок, звалили на землю, й позбавили його мужеських органів. На страшний крик Мучальського збіглися сусіди й перевезли його до шпиталю в безнадійному стані. „Опікунами“ зайнялася поліція. — Між шваграми Як. Багуном і Макс. Скоруком із с. Черемошна на Ковельщині вибухнула бійка через майно, до якої встряв 67-літній Л. Скорук, щоб їх помирити. Розюшені швагри кинулися на старого й задушили його руками.— До селян с. Теклина коширського пов. на Поліссі належить пасовисько, яке намагається загарбати власник маєтку Бузаки і заборонює селянам пасти там худобу. Перед кількома днями до пастухів підійшли гаєві маєт. Бузаки, щоб зігнати з пасовиська худобу. Счинилася бійка. Один з гаєвих, панський прислужник А. Олексюк, дав до пастухів 6 стрілів із револьвера і тяжко зранив у пахвину Василя Юрчика.

Вільномулярі або масони.

ЩО ТАКЕ МАСОНСТВО І ЗВІДКИ ВОНО ВЗЯЛОСЬ?

(Продовження.)

Цей всемогучий вплив масонів на ціле публичне життя в Італії тривав увесь час аж до приходу чорних сорочок до влади. Поширення лібералізму, розділ Церкви від держави, введення безконфесійних шкіл і викинення з них науки релігії, примусова військова служба для духовних, примус заключувати подружа в цивільній формі перед державним урядовцем, деґрадація подружа до цивільно-правної умови, — ось наслідок панування вільномулярства в Італії. Недаром кажуть італійці: **Nella casa d' un massone anche i gatti sono liberali** Оскільки мені відомо, теперішній „дуче“ Мусоліні оперся вільномулярам та усунув їх від проводу.

В Німеччині відгравали вільномулярі також велику ролю, особливо коли Фридрих Великий і його наслідники були великими майстрами німецьких льож. Князь Бісмарк, як ревний масон використовував своє визначне становище канцлера держави для добра не так Німеччини, як передовсім німецької масонії. Численні закони, звернені своїм вістрям проти католицької Церкви, „Культуркампф“, і підюджування Віктора Емануеля II. до його протикатолицької діяльности, — це все була робота обдумана в німецьких льожах і лиш виконана їхнім подвижником, залізним канцлером Бісмарком. Служили німці масонам, які опісля з пімсти за відступство від них Вільгельма II. зладили їм Версай у 1918. р.

Не інакше було в дідичних краях Габсбурґів, особо опісля в Австрії й Угорщині. Февроніянізм у формі йосифінізму зі своїм „іус ціркa сакра“, численні реформи Йосифа II., — ось ділo масонів. Змiцнення ліберального курсу в кругах, що кермували Австрією, самовільне зірвання конкордату з 1855. р., видання травневих законів, — усе те сталося завдяки заходам вільномулярів.

Не інакше є в Анґлії. Члени пануючої ганноверської династії, як нпр. кожночасний князь Валії, є членами вільномулярства. Провідники партій, навіть протилежних собі, ведуть свою політику по диктату Великого Сходу. Таким патроном анґлійської масонерії був відомий політик Пельмерстон.

Часто змагаючися, почав проявлятися в Еспанії крайній лібералізм, т. зв. радикалізм, тоді, коли визначні впливові одиниці почали гуртуватися біля вільномулярського фартуха. Міністри ґраф Аранда, Кампоманес, Ховелянос були вільномулярами. Навіть духовні, як Льорент, секретар св. Інквізиції, Есталля і багато інших були масонами. Через них кермували льожі Еспанією і бачили добро краю в поборюванні Церкви. Одначе слід, зазначити, що там цей вплив вільномулярів на правління не був постійний. Що тепер за кулісами еспанської революції тупцюють задоволені вільномулярі, це не улягає ніякому сумнівові.

Великий вплив на політичне життя осягнули масони і в деяких державах Америки. Можна сміло твердити, що особливо в Бразилії від часів цісаря Дон Педра II. і в Мексику панують всевладно вільномулярі. Каллес, недавній президент мексиканської республики і вожд у війні проти церкви й релігії є вірним сином вільномулярства.

Навіть до Росії зайшли масони за часів панування Катерини II. Позакладали льожі в усій великій державі. Вступили туди князі Щербатов, Ґаґарін, Ґоліцин, Волконський, ґраф Салтиков та інші. Вправді бистроока Катерина II. скоро пізналася на цім товаристві і своїм указом з 1772. р. замкнула всі льожі в Росії, одначе вони працювали дальше в підпіллі і чекали на хвилину, коли то їх „брат“ Павло вступить на престіл. Надії їх не здійснились, бо Павло I., як великий майстер мальтанського ордену, замкнув усі льожі в свому цісарстві. Інакше було в початках панування Олександра I. Цей незрівноважений містик, вразливий на всякі модні течії, вступив сам до вільномулярів і підтримував їх. Одначе, коли побачив, що вільномулярство дає почин до повставання революційних орґанізацій, виступив сам з вільномулярства та серпневим указом з 1820 р. заборонив громадянам своєї держави і як польський король також у Конґресовім Королівстві брати участь у діяльности вільномулярських льож і туди належати. Від того часу працювали вільномулярі вправді не в підпіллі, але також і не так дуже явно аж до жовтневої революції в Росії. Слід згадати, що такі провідники декабристів, як Пестель, Рилєєв, Бестужев, князь Оболенський і Трубецкой вийшли саме з вільномулярських льож.

У старій Польщі розмножилась вільномулярія за королів Сасів, а за короля Станислава Авґуста Понятовського процвітала вона добре. Була це, такби сказати, модна епідемія, на яку хорували тоді численні світські, а навіть церковні достойники. Сам король як „брат“ Сальверзіянус“ був членом одної варшавської льожі, а побіч нього багато державних достойників, міністрів і маґнатів. Також примас Польщі Подоський і багато духовних служило двом богам. У Вильні суфраґан князь Пузина був великим майстром льожі „Ревний Литвин“ і як такий мав під своєю владою половину капітули, а між членами її й завзятого вільномуляря прелата Длуського. Державалася там масонія до 1820. р., коли то згаданий указ Олександра I. задав цій орґанізації смертний удар. Від тоді не відгравала вона вже визначної ролі. Тепер начисляють у Польщі 11 льож.

Д-р Петро Мінко.

(Продовження буде.)

Арештування большевицького старшини у Фінляндії.

Фінляндська поліція арештувала старшину большевицької армії, який недавно прибув з СССР до Фінляндії. Підчас ревізії поліція забрала багато документів, які кидають світло на протидержавну діяльність комуністів у Фінляндії. Арештованого старшину, якого прізвища дотепер не виявили, перевезли до арештів до Вази. По дорозі арештований старшина намагався втечи. В окрузі Ювіяскуля арештувала поліція 15 комуністів, які належали до орґанізації, що вдержувала взаємини з арештованим старшиною.

На шляху розбудови м. Львова.

Підсумки інформативної, пресової конференції в львівськім магістраті.

В понеділок, 27. ц. м. відбулася в салі засідань львівського магістрату пресова конференція в справі розбудови Львова. Конференції проводив і реферував през. міста п. Дрояновський.

Слід ствердити, що пляни розбудови міста є дуже цікаві і якщо будуть здійснені, то причиняться не лише до прикрашення Львова, але й зменшать помітно сильне безробіття в місті.

Учасників конференції повідомлено, що вже в найближчих днях приступає магістрат до кладення фундаментів під великий будинок Міських Електричних Заведень на розі вулиць Кадецької та Пелчинської та переговорює з П.К.О. в справі будови великого кільканацятьповерхового „хмародеру". Цей хмародер мав би станути або при вул. Сикстуській 10, або на розі вул. Романовича та Академічної або врешті на вул. Коперника між палатою Потоцьких та Осолінеум. Розбірка старих будинків на одному з тих місць почнеться вже в цьому сезоні, а до будови приступлять в 1936 р. Зокрема актуальною є будова великого „Дому жовніра", будинку „Нафтового концерну" та двох будинків мешкальних з фонду Військового Кватирунку. Все це малиб бути дуже великі будівлі, що далиб працю тисячам людей.

В ділянці вже розпочатої будови нових дільниць на Залізній Воді, за личаківським двірцем та на Сигнівці мали члени конференції нагоду познайомитися вже з більш реальними досягненнями.

Як виходить з офіційного звіту, розбудова Львова за час останніх 10 літ коштувала вже разом з приватними вкладами, около 90 міліонів зол., з чого з Держ. Фонду Розбудови прийшлр 27 міл. зол. та З.У.П. около 10 міл. Пляновy акцію розбудови вів міський комітет розбудови під проводом през. Дрояновського, при допомозі спеціяльного субкомітету в складі: дир. Зембиновича, інж. Бернацького, інж. Мацке, м-ра Олеха та референта преси д-ра Купчинського. Практичні досягнення згаданого субкомітету бачили члени конференції на місці.

На Зал. Воді побудовано тепер 31 мешкальних будинків в заряді субкомітету і 27 індивідуальних будинків. Дальша розбудова є в пляні, при чому магістрат віддає на ту ціль решту парцель на Зал. Воді по дуже низькій ціні 19—25 зол. за сяжень. Величина парцель, — приблизно 220 кв. сяжнів. На рахунок ціни купна парцелі має покупець зложити 20 проц., а решта плати в 20 піврічних ратах при опроцентуванні 3 проц. річно. Крім цього той, що будує, може користати з 50 проц. кредиту з Б. Г. К. на викінчення будинку на 25 літні сплати з опроцентуванням 4 і 3/4 та 4 і пів проц. Будову переводить субкомітет, або сам будуючий приватно, але під технічною контролею субкомітету.

Дуже цікаві були оглядини Робітничої Оселі на Сигнівці. Побудовано там вже кільканацять робітничих домиків з поверхнею забудування 43.21 м. кв. та обємом 213 м³. Такий домик має мешкальну кімнату з освітленою нижею, кухонку, сіни і кімнатку на піддаші та коштує разом з грунтом, кльозетом, огорожею та причинком на будову дороги, студні і т. д. — 6.700—6.900 зол. Щоби купити такий домик, треба готівки півтора тисячі зол. Решту покриє гіпотечний кредит зі сплатами около 16 зол. в місяць.

Будову на обох міських грунтах, на Зал. Воді та Сигнівці, дійсно солідну та технічно бездоганну, веде підприємець інж. Л. Гюркович.

Загальне враження з конференції та оглядин на місці — добре. Представники преси мали нагоду ствердити, що львівський магістрат дійсно стремить до оживлення будівельного руху у Львові в міру всіх доступних йому можливостей. Нагодою дешевої будови власної хати та звязаними з нею кредитовими полекшами, повинно зацікавитися зокрема також й українське громадянство Львова. Р.

Знишка промислових паперів на нюйорській біржі.

ПРОТИ ДАЛЬШОЇ ІНФЛЯЦІЇ ДОЛЯРА.

НЮЙОРК, 30. 5. ПАТ. Рішення найвищого трибуналу у справі „Найри" викликало знижку промислових паперів на нюйорській біржі, які впали від 1—6 точок. Цю обнижку пояснюють надпродукцією і конкуренційною боротьбою між поодинокими підприємствами, яка доведе до знижки цін. Крім того рішення трибуналу витворило атмосферу проти дальшої інфляції доляра і тому доляр почав звишкувати.

МОВЧАНКА ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТА.

През. Рузвельт далі мовчить у справі рішення найвищого трибуналу про „Найру" і покищо веде наради зі своїми співробітниками. В нарадах бере участь теж колишній провідник „Найри" ген. Джонсон. На нараді опрацюють нову програму у звязку з новим положенням, яке повстало після рішення найвищого трибуналу. Покищо невідоме становище през. Рузвельта, зате говорять про дві пропозиції: 1) далі вдержать добровільно постанови кодексів праці, які обовязують у ріжних ділянках промислу і 2) уповажнити уряд, щоб означив платні і години праці в промислі.

Проти рішення найвищого трибуналу організують спротив. Правнича комісія палати репрезентантів розглядає 9 проектів щоб обмежити або скасувати права найвищого трибуналу, який може уневажнювати постанови конгресу. Крім цього уряд задумує зладити проект закону, який вдержав би основні реформи „Найри" закидаючи всі примусові засоби і санкції.

Зате підприємці невдоволені реформами „Найри" самовільно перестають придержуватись кодексів праці і погрожують, що виступлять з позвами до суду домагаючись відшкодування від уряду.

Промова канц. Шушніґа.

ВІДЕНЬ, 30. 5. ПАТ. Вчора на засіданні парляменту виголосив канц. Шушніґ велику промову, яку передавали всі австрійські радіостації. Канц. Шушніґ довше спинився над закидами націонал-соціялістів проти австрійського уряду. Підкреслив, що Австрія вважає націонал-соціялізм внутрішньою справою Німеччини, за те австрійський націонал-соціялізм є внутрішньою справою Австрії. Проти пропаганди націонал-соціялістів за переведенням плебісциту в Австрії промовляє плебісцит з 25. липня 1934. Тоді то полилась кров в обороні незалежности Австрії. Врештою нельогічним є, щоб перевести плебісцит на домагання тих, які самі поборюють завзято парляментарну демократію.

Австрія прийме простягнену руку Німеччини і тоді взаємини між Австрією та Німеччиною наладнаються під умовиною, що Австрія сама рішатиме про свою долю.

Австрія теж підпишеться під тим, що говорив канц. Гітлер про вдержання миру. Заяву канц. Гітлера, що не думає вмішуватись до справ Австрії ні анектувати її, приймаємо з вдоволенням до відома. Запевнення, що устрій Австрії не відповідає бажанням народу, не мають ніякої основи, врештою це наскрізь внутрішня справа. Австрія мусить відкинути дискусію на цю тему.

Опісля канц. Шушніґ згадав про політичні домагання Австрії формулуючи їх так: Домагаємось рівної поведінки, рівноправности і рівної пошани.

З черги канц. Шушніґ обговорив взаємини між Австрією та іншими державами.

Літературна чрезвичайка.

(Політичний фейлетон).

„...І промовив Ленін, і сказав свого часу: „Кожний большевик повинен бути чекістом". І сталося так. А тому що совітські письменники мусять бути большевиками, поробилися вони шпигунами. І звились по школах юнкори, по фабриках робкори, а по селах селькори. По сільському, коротко — короста.

Всяку вони мають долю. По школах юнкорів трохи бють, та й щож більше з дітьми робити? Смертну кару на дітей запровадили недавно, та й деякі юнкори молодші дванацяти років.

По фабриках робкорів бють поважно, часом навіть убивають. Селькорів і вбивають і палять. Тому минулого літа Постишев счинив великий шум, кричав і писав, що прокураторів, які не карають винних, треба самих покарати (Вісті, 14. 6. 34). Жадав, щоби біля селькорів ставили вартових, а біля вартових військових. І справді на Україну посунула тоді нова хмара галапасів.

Від того часу минув майже рік, за який Сталін наказував кілька разів, щоби всі колхози поробились большевицькими, а всі колхозники заможними. Треба булоб думати, що так воно й є. Про це свідчив свого часу й Еріо. Можливо, що це посвідчить і Ляваль, коли випив з Літвіновим не якогось там жовтавого шампана, а справжнього червоного, яким дивував уже чужинців Іван Жахливий.

І раптом підносить свій голос пан Радек і голосить, що так воно зовсім не є. В „Ізвестіях" зявилась його стаття „Куля й перо", очевидно символістичного напрямку, хоч взагалі наказано писати махорочним реалізмом (махорка це тютюн найнижчої якости, з якого крутять цигарки, уживаючи для цього „Ізвестія"). Символи пана Радека можна розуміти так: перо робкора, селькора чи якого іншого пресового шпигуна пише, а куля агента Наркомвнуделу перериває життя нещасливої жертви цього доносу. Але можливо, що сам пан Радек розуміє свої символи трохи інакше, а саме так, що й автори небезпечних дописів дістають за них інколи кулю, і то навіть досить часто. Бодай пан Радек вимагає уваги для „десятків тисяч робкорів і селькорів, боєвого відділу, що перебуває під обстрілом".

Безпосередньою спонукою до поетичного твору пана Радека була смерть не одного з цих тисяч робкорів і селькорів, а „знатної людини", Григорія Семьоновіча Бикова, одного з авторів книги „Білі гори Високой". І з цього приводу ллє він крокодилячі сльози і блудословить справжнє московське каяття, бо належить до тих, які „живуть спокійно, пишуть і дістають добру платню", тимчасом як „низовому письменникові з робітників загрожують переслідування, засідка, а в останнім рахунку може й куля".

Висока моральна якість мук каяття пана Радека не підлягає найменшому сумнівові, також як і зріст його слави в „масі десятків тисяч робкорів і селькорів". Але слава піднесеться на належну височінь очевидно аж тоді, коли він як новітній Лев Толстой обтрусить редакційний порох із своїх черевиків і піде в масу низових шпигунів пера.

„Совітський письменник не може ні на хвилину заспокоїтися на лаврах. У середині країни клясова боротьба ще не скінчилась", пише він. Це незвичайно цінне признання. Може пан Радек виявив це і Лявалеві, ще перед підписанням франко-московської угоди...

Отже булоб найкраще, колиб пан Радек пішов таки „в народ". Може тоді пішов би слідом за ним і Постишев, просто таки у Золотоношський район на Київщині, „де селькорів переслідували безкарно цілий рік, де куркульські агенти убили селькора Павла Гвоздя, де голова колхозу, Вітер, бив селькорів, а голова другого колхозу, Козюра, не давав їм їсти".

Може Постишев переконався би тоді, що національна боротьба скінчилась ще менше ніж клясова. Може якийсь Биков чи Гвоздь малиб і тоді нагоду повідомити світ, що пани Радек і Постишев упали жертвами фатального получення пера з кулею...

Так чи інакше, але виміна сил між верхами та низами літературної чрезвичайки, якої так уперто і талановито вимагає пан Радек, мусить статися, бо без цього на Олімпі пресових шпигунів зробиться за тісно, а низові „герої" без надії дістатися до неба „знатних людей" пера почнуть замість доносів милити очі начальства оптимістичними дописами. Тоді символи пана Радека дістануть і третє значіння — кулі агентів Наркомвнуделу почнуть трапляти і самих власників брехливих пер.

М. Данько.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Негайна допомога** „Рідній Школі" на рідношкільний переднівок себто на час шкільних вакацій — необхідна. Таку допомогу найвигідніше переслати почтовою складанкою „Рідної Школи" П.К.О. ч. 503.624. Щоби Ваша совість була чиста в почуванні, що Ви сповнили свій національний і громадянський обовязок, не марнуйте складанок, але пішліть негайно свій даток. Два рази дає, хто зараз дає!

— **В Українському Наук Інституті в Берліні** відбудеться 31. ц. м. виклад доц. В. Леонтовича про новий статут хліборобських колективів у Совітах.

— **З радіо.** Радіостація в Міляні (221,2) передаватиме в суботу 1. червня концерт українських і російських народніх пісень у виконанні У. Липовської. Початок концерту в год. 21.30.

— **Небезпека хрущів.** Цього року припадає чергова пора (що четвертий рік) рійки хрущів, що роблять великі шкоди в ростинности. Рійка припадає звичайно в травні, одначе з причини цьогорічних холодів вона виступить в цілій повні аж у червні. Тому треба заздалегідь зорганізувати боротьбу з цим шкідником.

— **Арештування комуністів.** В мешканні Григорія Мигаля на Клепарові під Львовом поліція накрила тайне засідання комуністів. Побачивши поліцію, зібрані числом 7 осіб, поховали швидко комуністичні папери по кутах і взяли до рук карти до гри. Арештовано Станислава Лавку (слюсаря), Михайла Бунду (шофера), Льва Грінберга (кравця), Мехля Гірша (прив. уряд.). Анну Фельд (прив. учит.) і Зіслю Файнтух (швачку). Арештованих відставлено в руки судової влади.

— **Львівська хроніка.** Служниця Магдалина Литвин, занята у лікаря, напилася сублімату. Причиною самогубства була любовна невдача.— На вул. Сикстуській отроїлася 25-літна Марія Барав, дівчина легких обичаїв. — На останках Стрийського цвинтаря загніздилися злодії, що ограблюють прохожих.

— **Краєва хроніка.** В Тенятисках пов. Рава Руська хтось застрілив у ночі Петра Гука, коли гнав коня на пасовисько. — На Розалію Вишинську в Яворові напав у її мешканні Михайло Фліс і зваливши її на землі, зрабував з кишені кільканадцять зол.

— **Залізо в переворському повіті.** На теренах сіл Гженска, Горлічин, Халупки і Горжиці віднайдено поклади залізної руди. Експльоатація відбувається примітивним способом. Селяни возять руду фірами до Переворська, де якийсь купець платить по 60 зол. за ваґон і висилає до гути на Горішній Шлеськ. Досі вислано туди 36 ваґонів. Для планової експльоатації має повстати спілка.

— **Згоріло 86 будинків.** В Супранівці пов. Козова вибухла пожежа в загороді Андрія Ткачука. Вогонь перекинувся на село і знищив 31 хат та 55 господарських будинків. У вогні впало кільканадцять штук худоби. Шкоди величезні.

— **Японські старшини у Варшаві.** До Варшави приїхало 10 японських старшин, підполковників і полковників, під проводом ґен. Іто. Вони подорожують по Европі. До Варшави приїхали з СССР. Були вже в Берліні й знову поїдуть із Варшави до Берліна, відтам до Франції, Бельґії, Англії та інших европейських столиць. У Варшаві відвідали державні летунські заведення, летовища, заведення Шкоди й ін.

— **Пімста зредукованого робітника.** До директора фабрики „Круше і Ендер" у Пабяницях, інж. Кляйнберга, зредукований робітник Йосиф Тисяк дав пять револьверових стрілів, з яких два спричинили смерть. Тисяка арештовано.

— **Летунська катастрофа** склалася в Демблині. Підчас вправ один літак дістався в коркотяг і впав на летовище. З розбитого літака добули двох тяжко потовчених старшин, Латвіса і Островського, які в дорозі до шпиталю померли.

— **Згорів колхоз.** Як повідомляють з Москви, в Іванові з причини необережности з вогнем згорів колхоз імени Будьонного, що складався із 54 домів. Дві жінки згоріли живцем. Погибло теж багато худоби.

— **Катастрофальна градова буря** перейшла над околицею Кечкемету на Угорщині. Вулиці і поля вкрилися градом на висоту 15 ц. м. В місті вибило 30 тисяч шиб. Ратуш і одна церква знищені. Багато дахів завалилося під тягарем граду. Сто тисяч га. засівів зрівнало з землею. В околиці міста град убив тисячі курей і качок. Буревій поперевертав на дорогах селянські вози. Багато осіб град потовк до крови.

— **За два роки мультиміліонером.** Евген Періс це мабуть найбогатший бідак світа. Справа мається так. Він унаслідив від свого вуйка міліоновий спадок під умовиною, що буде три роки жити надальше бідним робітником і не затягне ніяких позичок. Тепер він міксером в якомусь барі. Він інтересується теж спортом, плаває знаменито, а що їздить добре на ровері, виберется ровером кругом світу. Чи виконує точно клявзулі, назначені тестаментом, за тим стежить нотар Анкр з Парижа. За два роки будуть Періс і його жінка, готелева покоївка, міліонерами.

— **Нагорода за найкращу усмішку.** В Парижі відбувся недавно конкурс найкращої усмішки. Тревав два вечорі і був доступний для жінок і мужчин. Участь у ньому взяло кількасот учасниць. Дві головні нагороди по 2.000 франків і покриття коштів подорожі до одної з французьких купільних місцевостей одержали — одна торговельниця квітами та один коминяр.

— **Перегони на морю.** „Синю стяжку океану" здобув корабель „Рекс", що переплив простір з Генуї до Нюйорку в рекордовому часі, з пересічною швидкістю 28.92, з максимальною швидкістю 29,61 морських миль на годину. Дотеперішній власник „синьої стяжки" корабель „Бремен" осягав пересічну швидкість 28.51 морських миль на годину.

— **Чоловік упав з неба у ванну.** В одному місті стейту Пенсілвенії купався у своїм мешканні пан Берг-Філіпс. Нагло заломилась скляна стеля і з гори впав якийсь мужчина просто у ванну. Показалось опісля, що він упав з третього поверху на скляний дах і звідтам просто в купіль. На щастя ані йому ані Філіпсові не сталось нічого. У стейті Індіяна був подібний випадок. Якийсь Біл Гопкінс вийшов з ванни і поховзнувся на мокрій долівці так нещасливо, що полетів коміть головою крізь вікно на двір. На щастя упав на пісок і йому нічого не сталося.

— **Також рекорд.** В Евенстоні (Зл. Держави) якийсь Рой Кочрен проковтнув у 20 мінутах 61 курячих яєць, попиваючи їх опісля пятьма куфлями пива. В нагороду за те дістав 3 доляри.

— **56.244 стерилізованих.** Німецький уряд оголосив статистичні дані у звязку з законом про стерилізацію. Торік у Німеччині стерилізовано 56.244 осіб, з того 42.203 мужчин. Всі операції переведено на основі судових рішень і в порозумінні з лікарями.

— **Серум проти розводової горячки жінок.** Один лікар з Бермінґгем в стейті Алабама доктор Сіл Ґерріс запевняє, що винайшов знаменитий середник проти розводової горячки жінок. Вони терплять на неврастенію, каже він, і мають за багато інзуліни в обігу крови. Ліком проти цього є серум, яке дає, як каже цей лікар, знамениті наслідки. Найбільш уперті жінки стають лагідні і добрі господині та мами.

— **Чорна тринацятка.** Від пів року нападали замасковані бандити на гостей у клюбах гри і відбирали їм виграні гроші. Цими днями впав їх жертвою італійський артист Габріель Панутті. Його затягли в авто, захльороформували, а коли він збудився, був уже увязнений і без грошей. Але Панутті акробат і силач. Він висунувся крізь крати і зліз фасадою дому на землю. Перечекав у сховку аж до білого дня. Опісля пішов на поліцію і повідомив про все. Там передав теж срібну пудерничку, яку знайшов перед домом. Чорна тринацятка, як показалось опісля, складалися зі самих жінок, що походили з найліпших шікаґівських родин. Зрабованими грішми вони удержували захист для бездомних жінок. Влада занялася не так жінками як клюбами гри.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Урожай на слухи.

Вже то на що, як на що, але на поголоски, вістки, помисли, замисли і тим подібні слухи останніми часами нарікати не можна. Не кажу про Абісинію, промову Гітлера, відступ Мусолінія, чи французько-совітський „шітвес" (Еріо і Літвінов — два жиди!), але про наші внутрішні справи, точніше: про наші внутрішні галицькі справи.

Кожний день несе щось нового і заправду будуючого. Думаю, що тому пезле булоб змінити герб Галичини на цельню і молоток, як символ будівництва.

— — — — — — — — —

Ви чули? Полупанський організує нову партію!?...

— Де? З ким?

— Де може. Зі мною також говорив... Каже, що незадовго видасть програму. Має, каже, вже кілька моцних голов.

— А одного голову має?

— Він, здається, сам кандидує на голову.

— І що будуть робити?

— В першу чергу всі партії — в пух і в прах!

— А потім?

— Не знаю, не говорив мені про те

Хотів я запитати: Ну, добре, моцні голови має, а як з характерами?, але мій інформатор вже був далеко.

— — — — — — — — —

Знаєте, з цим видавництвом треба вже раз покінчити!

— В який спосіб?

— Заложити нове з тим самим завданням.

— Чому?

— Бо управа недобра!

— То змінити управу..

— Пощо?... Нехай собі пє, що наварила. Зрештою — буде мати науку...

— Але подумайте, що видавництво має вже вироблену фірму. Шкода... Заки нове виробить собі імя...

— Напевно швидко виробить.

— А чи ви певні, що управа нового видавництва поведе справу ліпше?

— Переконаний на сто відсотків. Хоч... Що до одного маю деякі застереження.

— А не вийде часом з того таке, що старе впаде, а нове не піднесеться?

— Ах, ви непоправний песиміст. Чому саме брати найгірше?

— Найгірше берете ви, а я беру середину...

— — — — — — — — —

— Слухайте, чи то правда, що пан Палажкевич і пан Пелешкевич посварилися?

— Правда.

— І що тепер один другому публично закидає нельояльність... розкриваючи нельояльно тайни противника з часів приятелювання?...

— На жаль, правда!

— Шкода, дурно марнують енерґію... А оба здібні люди...

— Так-так. Я все то кажу: нам талантів не бракує...

— — — — — — — — —

Врешті вчора:

— Подумайте! Приходжу колисьтут до кавярні, сідаю, чую — за стінкою нарада. Зібралася нічого собі компанія: Василяк, Бабевич, Крапка, Запутовський і ще котрийсь... Чую радять якби перевернути виділ „Нашої Сили"... і що ви на це скажете?

— Хочу на вакації!

— Що-що ви кажете?

— Хочу на ґвалт на вакації.

— Не розумію!?...

— Чоловіче! Лягти денебудь над потоком, синява, сонце... і тільки ліс і тільки річка говорить... А людей ні на лік...

Галактіон Чіпка.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „КАПІТАН КОРКОРАН"

Останні фільми Власти Буріяна тримаються головно ним самим і то виключно його грою. Він продовжує свій первісний тип своєрідного „ревівора", чванька і недотепу в одній особі, що завдяки ласкавій долі та її примхам виходить з усіх найбільше клопітливих ситуацій з успіхом. Має Буріяновий тип одну характеристичну рису різну від інших таких типів у кіні: це представник нижчої суспільної кляси, міщанської, напів освічений, більше хитрий, ніж інтелігентний, з манерами, що різко відбивають від людей того товариства, в яке він преться. У тій фільмі, що мав бути легкою сатирою на представників чехословацької фльоти, бракує цвязкої акції та доброї інтриги. Тільки у тих сценах, де грає сам Буріян, можна сміятись з його пребагатого репертуару рухів і міміки.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Жалібна академія з приводу смерти проф. д-ра Станислава Дністрянського. Заходом Делеґатури Союзу Українських Адвокатів і Виділу „Товариства українсько-руських правників“ у Станиславові відбулася у нас дня 25. травня ц. р. в год. 8. веч. жалібна академія. Салю виповнили члени Союзу Українських Адвокатів, Товариства українських правників, Союзу українських адвокатських апликантів, бувші старшини УГА., репрезентанти українських товариств та українського громадянства Станиславова. Всі явилися в чорних, святочних одягах, так, що вже на перший погляд видно було, що тут відбувається жалібна маніфестація. Академію отворив делегат Союзу Українських Адвокатів і голова Тов. українських правників д-р Юлій Олесницький, представивши діяльність Покійного як громадянина, посла до австр. парляменту, професора університету і правника европейського значіння. Після того зарядив у пошану памяти Покійного однохвилинну мовчанку. З черги м-р Бараболяк виголосив дуже річевий реферат про життя й наукову діяльність бл. п. д-ра Станислава Дністрянського. Прелегент зібрав дбайливо й усистемізував увесь матеріял, який про Покійного у Станиславові можна було в такім короткім часі зібрати і дав просто знаменниту характеристику пок. вченого. Коротенькою промовою голови устроюючих академію товариств закінчилося свято, полишаючи на всіх присутніх відповідне вражіння. З нагоди академії переслала Делеґатура СУА і Президія Т-ва українських правників у Станиславові співчування дружині Покійного.

Учасник.

ЛОПАТИН.

З діяльности Т-ва „Луг“. „Луг“ у Лопатині, пов. Радехів, заложено при кінці листопада 1934 р. Зараз по заг. зборах зорганізовано при „Лузі“ аматорський гурток і хор, крім цього старшина постановила вести культурно-освітню працю поміж своїми членами при помочі рефератів. Розуміється, не забували також і про руханку. З початку серед членів було велике напруження, а в місточку тертя з причини „Лугу“, що спинювало на якийсь час працю. Відчити відбувалися, при чому один відчит виголосив голова Товариства о. д-р М. Дідушик, другий д-р Кушнір. Аматорський гурток відіграв „Назара Стодолю“, а тепер підготовляє виставу „Мати наймичка“. У велику пятницю і суботу держали луговики почесну сторожу при плащаниці, що всім людям дуже подобалось. Почесна сторожа стояла аж до воскресної утрені, яка зачалася в год. 2. по півночі. Підчас Великодних Свят у часі Служби Божої співав луговий хор у церкві. У провідну неділю заходом усіх Товариств в Лопатині відбулося кооперативне свято, на якому співав луговий хор а луговики і луговички виконали вправи. На закінчення цього свята виконали луговички вправи до пісні: „Боже великий, Творче всесильний“. Луговички робили ті вправи на сцені, а луговий хор, уставлений довкола сцени, співав до вправ. — Участь „Лугу“ в кооперативному святі викликала признання у громадян Лопатина і гостей з Радехова, які були на цьому святі. Хором проводив І. Коритко, вправами Дмитро Білик.

—o—

Спорт.

ЛЕХІЯ — УКРАЇНА.

В неділю 2. червня ц. р. відбудуться змагання за мистецтво Окружної Ліґи між дружинами Лехія — Україна. Початок в год. 3·30 пополудні на грищі Чорних. В год. 1·30 відбудуться змагання дружин молодших

СОКІЛ (Бібрка) — БУРЕВІЙ.

Змагання цих дружин за першенство У. С. С. відбудуться дня 2. червня ц. р. Початок в год. 4. попол. на грищі Т. Ш. Л. в Левандівці (Львів). З огляду на добру форму згаданих клюбів змагання заповідаються дуже цікаво.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 31. V. год. 7·30 веч. „Студентка“.

Субота, 1. VI. год. 7·30 веч. „Студентка.“

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 31. V. год. 7·30 веч „Перша песа Фанні“.

Субота, 1. VI. год 7·30 веч. „Перша песа Фанні“.

Кіна.

АДРІЯ: „Распутін — злий дух Росії“.

АПОЛЬО: „Не хочу знати хто ти“.

АТЛЯНТИК: „Хлопці з пл. Зброї“ (на осн. Фр. Мольнара).

ВАНДА: „Ніч кохання“ та „Небесні птахи“.

ГРАЖИНА: „Азбука кохання“.

КАСІНО: „Шукачі золота“.

КОЛІСЕЙ: „Надя“, та ревія „Цвітучі бозн“.

КОПЕРНИК: „Катюша“ (Анна Стен).

МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс“ (Конрад Файт).

МІРАЖ: „Під твою оборону“, „Кохання все прощає“.

МУЗА: „Вондер Бар“.

ПАКС: „Голгофта“.

ПАЛЯС: „Капітан Коркоран“ (Власта Буріян).

ПАН: „Молодий ліс“.

РАЙ: „Антко поліцмайстер“ (Димша).

СВІТ: „Нана“, „Серце волоцюги“.

СОНЦЕ: „Людина - малпа“, ревія „100 відсотків для вас“.

СТИЛЕВЕ: „Ремо-Сатан“ (Тигр-убийник) і ревія „У темпі вальса“.

УТІХА: „Острів скарбів“ і ревія.

ХИМЕРА: „Дівча з хмар“ (Хозе Мохіка).

Закордонне радіо.

Пятниця, 31. травня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 15·40, 22·10 Концерт, 14·00 Спів, 17·40 Солісти, 20·00 Вес. віденські мельодії, **Братислава** (298,8) 18·00 Вальси славних композиторів, 18·35 Словацькі нар. пісні, **Кошиці** (259,1) 19·00 Шуманові пісні, **Прага** (479,2) 20·00 „Король Вячеслав“ поема Двожака, **Париж** (1648) 20·00 Пісні, 21·30 Вок. концерт, **Білгород** (437,3) 13·15, 16·40 Пісоньки, 21·30 Оп. арії, **Берлін** (356,7) 17·00 Вес. пополудне, 19·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·50 Скрипка, 20·10 Вес. муз. авд., **Кельн** (455,9) 16·00 Солісти (муз., сп.), **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Форт. ресітапь, 20·00 „Дер Вафеншмід“ оп. Льорцінґа. **Мінхен** (405,4) 14·40 Форт. ресітапь, 17·00 Концерт, **Будапешт** (555,5) 17·30 Спів, 21·00 Симф. концерт, 22·20 Циг. музика, **Міляно** (221,2) 11·30, 13·25 Легка музика, 20·55 „Фраскіта“ оп. Легара, **Рим** (420,8) 17·05 Вок.-інстр. концерт, 22·30 Арґенські пісоньки.

Субота, 1. червня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 22·10 Концерт, 17·30 Соната ц-дур Шпрінґера, **Братислава** (298,8) 17·15 Слов. нар. пісні, 18·00 Пісні ріжних народів, **Брно** (325,4) 17·45 Пісні Шуберта й Малера, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. музика, 17·15 Чеські нар. пісні, 18·10 Триста літ форт. музики, **Париж** (1648) 12·15 Концерт, 20·00 „Ришард Львине Серце“ ком. оп. Гретрія, **Білгород** (437,3) 13·15, 16·20 Пісоньки, 18·30, 20·00 Популярні мельодії й оп. арії, 21·15 Концерт із Люблини, **Берлін** (356,7) 14·15 Легка музика, 19·00 З трубами та свиставками — пісні й оповідання Рашке, 20·15 Вес. вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 18·20 Мадярські пісні, **Мінхен** (405,4) 11·00 Нар. пісоньки, 15·15 Любовні пісні Бетовена, 18·30 Пісні Тулів, 19·05 Симфонія з ударами в литаври Гайдна, 19·30 Два фортепіяни, 20·10 „Бриґіта“ оп. Месажера, **Штутґарт** (522,6) 18·30 Вок. концерт, **Будапешт** (550,5) 17·45 Циг. музика, 21·30 Концерт, **Міляно** (221,1) 11·30, 17·05 Легка й танк. музика, **21·30 Нар. російські й українські пісні в вик. У. Липовської**, **Рим** (420,8) 13·10 Популярна музика, 20·55 „Пуритани“ оп. Белінія.

Львівське радіо.

Пятниця, 31. травня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Музика в вик. малої орх., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Гр. пл.: З ріжних країн, 13·55 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Пісні в вик. Целіни Наді (сопр. у супр. форт.), 16·00 Весна в горах, 16·30 Листи від дітей, 16·40 Арії та пісні в вик. Юрія Мосаковського (барит.), 17·00 Дискутуймо: Заведення чи родина, 17·15 Концерт із циклю: Пять століть камер. музики, 17·40 Авд. для хорих, концерт орх., 18·10 Фрагмент із песи Фр. Шілера „Димитрій“, 18·30 Реклям. концерт, 18·45 Музика з гр. пл., 19·15 Театр. фейлетон, 19·25, 19·29 Спорт. вістки, 19·35 Арії та пісні в вик. Гавр. Матієсика, 19·50 Акт. фейлетон, 20·00 Турист. куток, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт, Іґн. Дигас (спів), 22·30 Фрагм. „Одисеї“ Гомера в перекл. Вітліна, 22·45 Наукові методи викривання проступків, 23·05 Концерт малої орхестри.

Субота, 1. червня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Музика з гр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Концерт орх., 13·50 Польська морська торговля, 13·55 Експорт, 14·00 Шубертова хвилинка з гр. пл., 14·35 Біржа, 14·45 Концерт солістів (Мишковський Вит. баритон), 15·30 Фрагм. із книжки Ельги Керн: „Мати Маршала“, 15·45 Концерт орх., 16·30 Техн. скринька, 16·45 Еспанська музика з гр. пл., 17·50 Столиця хелм. епископства Хелмжа, 18·00 Театр. Уяви: „Повість про Роланда“ авд. для ст. дітей, 18·30 Про шкільний спорт, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Музика з гр. пл., 19·15 Репортаж-фейлетон із мист. відділу держ. технічної школи у Львові, 19·25, 19·25 Спорт. вістки, 19·35 Прелюдія Дебісі, 19·50 Про Червоний Хрест, 20·00 Концерт жаб і соловейків (автентичний фономонтаж), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Авд. для поляків за кордоном, 21·30 Симф. концерт, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Еліта жінок у поновній літературі, 22·30 Літ.-муз. авд., 23·05 Концерт малої орх.

ОПОВІСТКИ.

Триденні замкнені реколекції для Пань зачнуться дня 29. червня у вечорі при монастирі С. С. Василіянок у Станиславові. Оплата 10 зол. Зголошення просимо рішуче подати до дня 20-го червня. — **Ігуменат С. С. Василіянок у Станиславові**, вул. Петра Скарги ч. 17. 1625 1—2

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що ціни на масло не ставить з приводу вичікуючої тенденції; в дні 30. травня ц. р. кооператива платив за:

	льоко Львів
1 л. молока	0·15 зол.
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	2·35—2·40 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 30. V. ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахоямсарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 40 дкґ.	за 1 кг.	1·50 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „
Старі кури „	„	0·80 „
Пантарки „	„	1·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

На продаж одно - поверхова камениця з городом у Львові — вільна від податків, банковий довг 23.800 зл., річний прихід 3.200 зл. вклад готів. 24.000 зл. Інформації з чемности у адв. Д-р Евина Бляхарська ч. 8. Львів, 2—3 год. поп. — Посередництво виключене. 1628

На літній сезон одіння і пагортки з власних і принесених матеріялів по найнижчих цінах поручає кравецька робітня В. Хомин, Львів, ул. Домініканська ч. 11. 1624 1—2

Зараз до винайму 4 покої з кухнею при вул. Чарнецького 26, Зголошуватися в канцелярії Наукового Товариства ім. Шевченка, вул. Чарнецького ч. 26. 1626 1—3

Прийму одну особу на літнисько в Самбірщині на червень, зол. 2·50 денно, — близько ліса і ріки. Блищі інформації Адміністрація „Діла“ „Літнисько“. 2—2

Наймодніші жіночі плащі по зол. 27·—, 35·—, 47·—, 53·— і вище, жіночі костюми по зол. 43·—, 48·—, 55·— і вище, шовкові і вовняні сукні по зол. 19·—, 24·—, 32·— і вище продає відома фірма И. ПОСАМЕНТ, Львів, Академічна ч. 2. 1627 1—3

Комбінезони мотоциклеві найдешевше джерело „Палюм“, Гетманська 22. побіч музею. 1452 6—7

Новітня робітня обуви Івана Івасівки при вул. Личаківській 18, виконує найновіші зразки мужеської, люксусової обуви, Спеціяльність ортопедична обува. 1580 13—30

Пропуклинові бандажі гумові черевні, ниркові, проти усуванню матиці під гарантією виконує відоме **Ортопедичне Заведення УГРИНА**, — Львів. вул. Орміянська ч. 15. 1629 1—30

Доротеум

Львів, Браєрівська 3.

комісова меблева галя купує, — приймає в коміс — продає.

МЕБЛІ всілякого рода за готівку і на сплати.

„Діло“ і „Неділя“ в Познані.

Читачам наших часописів у Познанщині подаємо до відома, що „Діло“ і „Неділю“ можна дістати у таких кіосках в Познані:

1) Брунон Подольскі, бюро щоденників, За Брамков 7.
2) Ріг Фоша і Снядецьких.
3) Міст Театральний.
4) Перацкого ч. 13.
5) Перацкого ч. 16.
6) 27. грудня ч. 7.
7) Вяздова, напроти замку.
8) Вул. Нова при Музею, ріг Марцінковського.
9) Вул. Нова в брамі готелю Базар.

СЕНЗАЦІЯ ЛЬВОВА!!!

Надзвичайно дешева продажа літніх матеріялів шовкових, вовняних і білизняних у фірмі

„Галицький Маґазин Новин“ Львів, Галицька 15.

Для прикладу кілька цін:

Перкалі і муслїни	0·65	Полотно	0·55
Воалїни	0·75	Сирий зефір	0·55
Панама	0·80	Димка на підштанці	0·65
Крепони	0·85	Зефір на сорочки	0·70
Штучний шовк	1·00	Колірова перкаліна	0·70
Марокен на шляфроки	1·20	Попеліна на сорочки	1·20
Сирий шовк	1·15	Рожевий зсип	1·05
Шовк сатина	1·35	Полотно на простирала	1·25
Найновіший еповж	1·55	Атлас на постіль	1·40
Креп - Монголь	2·25	Мережковані пошевки	1·90
Шовк на блюзки	2·60	Простирала	2·00
Креп - Марокен у десені	3·75	Обруси з метра	1·90
Шкоцька вовна	1·50	Капи і обруси	2·50
Вовна на сукні	1·60	Ручники вафлеві	0·30
Англійські шевіоти	2·80	Ручники купелеві	0·50
Вовна на плащі	5·00	Стирки до начиння	0·45
Вовна на компл.	5·50	Простирала на ковдри	4·90

УВАГА: Великий вибір останніх весняних і літніх новостей. — Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів Ринок 10.